

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНА ПІДТРИМКА ПІДПРИЄМНИЦТВА
ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT OF ENTERPRISES

УДК 657.1:339.5:351.862(477)

doi: <https://doi.org/10.15330/apred.1.21.405-415>

Малецька О.І.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ

Львівський національний університет ветеринарної
медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького
Міністерство освіти і науки України,
кафедра обліку і оподаткування,
вул. В.Великого, 1, м. Дубляни,
83001, Україна,
тел.: +380973303771
e-mail: Oliamal@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0004-7605>

Анотація. У статті досліджено особливості організації бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) у суб'єкта господарювання в умовах загроз економічної безпеки в Україні. Особливу увагу приділено взаємозв'язку між обліком та податковим регулюванням експортно-імпортних операцій. Зазначено, що загрози економічної безпеки на території України вимагають підвищеного рівня достовірності облікової інформації, швидкої адаптації облікової політики до змін у валютному, митному та податковому законодавстві. На прикладі діяльності ТОВ «Технокап УА» проаналізовано практичні аспекти ведення обліку ЗЕД. Підприємство здійснює експортні поставки до Чехії та Іспанії, що свідчить про активну участь у міжнародних торговельних відносинах. Розглянуто первинні документи, що мають вирішальне значення як для цілей бухгалтерського обліку, так і для формування податкового кредиту: митні декларації, акти приймання-передачі, товарно-транспортні накладні, податкові накладні. Визначено, що реєстрація податкових накладних у ЄРПН до подання митної декларації є обов'язковою умовою для застосування нульової ставки ПДВ. Окрему увагу приділено відображенню імпортних операцій, які супроводжуються нарахуванням ПДВ при ввезенні товарів на митну територію України. Показано, як митна вартість, що включає супутні витрати (транспортні, страхові, митні платежі), формує базу для обліку активів, витрат та податкового кредиту. Виявлено, що ефективна організація обліку ЗЕД в умовах нестабільного середовища потребує тісної інтеграції з податковим адмініструванням. Облікові процеси повинні забезпечувати належне інформаційне підґрунтя для своєчасного виконання податкових зобов'язань, а також відповідати вимогам валютного регулювання, зокрема строкам розрахунків за контрактами та порядку продажу валютної виручки. Новизна роботи полягає у комплексному підході до аналізу практичного досвіду організації обліку ЗЕД підприємства в умовах загроз економічній безпеці України, що дозволяє сформулювати пропозиції щодо підвищення облікової дисципліни, зниження податкових ризиків та забезпечення прозорості зовнішньоекономічної діяльності. Практичне значення дослідження полягає в можливості використання отриманих результатів для удосконалення облікової політики підприємств, що працюють на міжнародних ринках, з урахуванням сучасних економічних викликів.

Ключові слова: експорт, імпорт, зовнішньоекономічна діяльність, облік, оподаткування, загрози, економічна безпека.

**ORGANIZING OF ACCOUNTING AND TAXATION OF EXPORT-IMPORT
OPERATIONS OF AN ENTERPRISE UNDER THE CONDITIONS OF THREATS
TO UKRAINE'S ECONOMIC SECURITY**

Lviv National University of Veterinary Medicine and
Biotechnology named after S.Z. Gzhytsky
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Department of Accounting and Taxation,
1 V.Velykoho St., Dublyany,
83001, Ukraine,
tel.:+380973303771
e-mail: Oliamal@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0004-7605>

Abstract. The article explores the specific features of organizing accounting for foreign economic activity (FEA) in a business entity under the conditions of threats to Ukraine's economic security. Particular attention is given to the interrelation between accounting and tax regulation of export-import operations. It is noted that current threats to economic security require a higher level of reliability in accounting information and a rapid adaptation of accounting policies to changes in currency, customs, and tax legislation. Using the example of LLC "Tecnocap UA", the paper analyzes practical aspects of accounting for FEA. The company carries out export deliveries to the Czech Republic and Spain, indicating its active participation in international trade. The study examines primary documents that are crucial for both accounting and tax credit purposes, including customs declarations, acceptance certificates, consignment notes, and tax invoices. It is established that the registration of tax invoices in the Unified Register of Tax Invoices (URTI) prior to submitting the customs declaration is a mandatory condition for applying the zero VAT rate. Special attention is paid to the accounting of import operations accompanied by VAT accrual upon importing goods into the customs territory of Ukraine. It is shown that the customs value, which includes related expenses (transportation, insurance, customs duties), forms the basis for recording assets, expenses, and tax credit. The study finds that effective organization of FEA accounting in an unstable environment requires close integration with tax administration. Accounting processes must ensure a reliable information base for the timely fulfillment of tax obligations and compliance with currency regulations, particularly regarding contract settlement deadlines and the procedure for selling foreign currency earnings. The scientific novelty of the study lies in a comprehensive approach to analyzing the practical experience of organizing FEA accounting at an enterprise under threats to Ukraine's economic security. This allows for the formulation of proposals to improve accounting discipline, reduce tax risks, and ensure transparency in foreign economic activity. The practical significance of the research lies in the possibility of applying the obtained results to improve the accounting policy of enterprises operating in international markets, taking into account modern economic challenges. Key words: export, import, foreign economic activity, accounting, currency transactions, tax obligations, martial law, documentation.

Keywords: export, import, foreign economic activity, accounting, taxation, threats, economic security.

Вступ. Збройний конфлікт між Росією та Україною створив термінову потребу в спрощенні митних процедур для різноманітних категорій товарів. Це стало вкрай важливим як для забезпечення Збройних Сил України та Територіальних Органів оборони додатковим обладнанням для захисту та військовими ресурсами, так і для постачання продовольства, ліків та іншої гуманітарної допомоги населенню. У відповідь на ці виклики, законодавство впровадило низку нових правил, які варто враховувати підприємствам. Було впроваджено нові правові норми у сфері валютного, податкового та митного регулювання, що ускладнило ефективне функціонування

бізнесу та його здатність швидко реагувати на ринкові зміни.

Питання організації обліку експортно-імпортних операцій розглядається як у площині нормативно-правового регулювання, так і з практичного боку ведення зовнішньоекономічної діяльності в умовах трансформаційної економіки України та впливу глобалізаційних викликів. Вплив воєнного стану на модернізацію системи обліку та оподаткування підприємств досліджували такі науковці, як Гринів Л. В., Михайлів Г. В., Плекан М. В., Мартинюк В. П., Скрипник С., Процевят О., Воронова О., Ціцька Н. Є., Мирончук З. П. та інші. Аналіз наукових джерел свідчить про наявність ґрунтовної теоретичної та нормативної бази для дослідження обліку експортно-імпортних операцій. Водночас в умовах загроз економічній безпеці та інтеграційних процесів України до європейського ринку виникає потреба в адаптації традиційних підходів до обліку зовнішньоекономічної діяльності з урахуванням сучасних викликів.

Постановка завдання. У сучасних умовах інтеграції України до світового економічного простору, ведення зовнішньоекономічної діяльності набуває особливого значення для суб'єктів господарювання. Експортно-імпортні операції є невід'ємною частиною господарської діяльності підприємств, які працюють на міжнародних ринках. Разом з тим, такі операції супроводжуються складним документообігом, валютними ризиками, митним та податковим регулюванням, що зумовлює необхідність належної організації їх бухгалтерського обліку.

Актуальність обраної теми зумовлена потребою вдосконалення облікових процедур та підвищення прозорості зовнішньоекономічних операцій, особливо в умовах загроз економічній безпеці та динамічних змін у законодавстві. Водночас недостатнє методичне забезпечення практичного ведення обліку таких операцій на підприємствах потребує детального дослідження конкретних прикладів.

Метою дослідження є аналіз особливостей організації бухгалтерського обліку експортно-імпортних операцій на прикладі ТОВ «Технокап УА», визначення проблемних аспектів і напрямів їх удосконалення з урахуванням нормативно-правових вимог та сучасної економічної ситуації.

Результати. Експортно-імпортна діяльність є важливим складником господарської стратегії ТОВ «Технокап УА». Підприємство активно здійснює зовнішньоекономічні операції, що дозволяє не лише розширювати ринки збуту, але й забезпечувати стабільне постачання високоякісної сировини та обладнання для виробництва.

Таблиця 1

Експортна діяльність

Table 1

Export activity

№	Напрями діяльності	Короткий опис
1	Широка географія постачань	Мережа партнерів у Європі та Азії; стратегічно розташовані виробничі потужності.
2	Адаптація продукції під ринки	Сертифікація для харчової, косметичної та фармацевтичної галузей; продукція на замовлення.
3	Логістика та сервіс	Своєчасна доставка, технічна підтримка, сучасні логістичні рішення.
4	Сталий розвиток у контексті експорту	Екологічно чисті матеріали, мінімізація впливу на довкілля.
5	Основні товари для експорту	Twist-Off кришки, лакування жести.

Розробка автора

Як видно з табл. 1, підприємство здійснює поставки продукції у різні країни світу, маючи широке географічне охоплення. Основним товаром, що експортується, є металеві кришки типу Twist-Off та лакування жесті. Компанія дотримується міжнародних стандартів якості та екологічності, що забезпечує її конкурентоспроможність на світовому ринку.

Імпортна стратегія ТОВ «Технокап УА» зосереджена на забезпеченні виробництва якісними матеріалами та високотехнологічним обладнанням. Це дозволяє підприємству підтримувати високу продуктивність і конкурентоздатність (табл 2.).

Таблиця 2

Імпортна діяльність

Table 2

Import activity

№	Напрями діяльності	Короткий опис
1	Сировина для виробництва	Імпорт алюмінію, жерсті, спеціалізованих лаків і покриттів.
2	Передові технології та обладнання	Закупівля сучасного обладнання та автоматизованих систем.
3	Постачальники з усього світу	Співпраця з партнерами з Європи та Азії, орієнтація на сталий розвиток.

Розробка автора

Завдяки ефективному управлінню експортно-імпортними процесами, підприємство має змогу оптимізувати витрати, зокрема на транспортування та страхування вантажів, а також зменшити виробничі ризики за рахунок диверсифікації постачальників.

Підприємство успішно реалізує свою продукцію на зовнішніх ринках, забезпечуючи валютні надходження та зміцнюючи свої позиції в Європі. Для подальшого зростання експорту доцільно розширювати географію поставок, проводити гнучку цінову політику та здійснювати моніторинг валютних ризиків для забезпечення стабільності фінансових результатів (табл. 3).

Таблиця 3

Експортні операції ТОВ «Технокап УА» за 2024 рік

Table 3

Export operations LLC "Tescnap UA" for 2024

Код товару	Країна-імпортер	Кількість тис. шт, од	Ціна за одиницю (EUR)	Загальна сума (EUR)	Курс НБУ (грн/EUR)	Сума в гривнях
12345	Чехія	1 000	38	38 000	43,45	1 651 100
67890	Іспанія	500	50	25 000	43,45	1 086 250

Складено автором на основі [16]

В умовах загроз економічної безпеки особливої актуальності набуває ефективна організація обліку зовнішньоекономічної діяльності, яка має здійснюватися з урахуванням вимог податкового законодавства. У 2024 році ТОВ «Технокап УА» здійснило експортні поставки до двох країн Європейського Союзу - Чехії та Іспанії. Загальний обсяг реалізованої продукції склав 1 500 тис. одиниць (1 000 тис. шт - до

Чехії, 500 тис. шт - до Іспанії), що свідчить про активну присутність підприємства на міжнародних ринках. Варто зазначити, що між бухгалтерським обліком і оподаткуванням у сфері зовнішньоекономічної діяльності існує тісний взаємозв'язок, який проявляється у необхідності узгодження облікових процедур із податковими зобов'язаннями суб'єкта господарювання. Так, під час експорту товарів застосовується нульова ставка податку на додану вартість, що зумовлює потребу у належному документальному підтвердженні факту експорту.

Відповідно, первинні документи, зокрема митні декларації, акти приймання-передачі, товарно-транспортні накладні та податкові накладні, мають не лише облікове, а й податкове значення. Їхнє своєчасне і правильне оформлення безпосередньо впливає на податковий кредит підприємства та забезпечує дотримання норм чинного законодавства. [5]

У разі імпорту товарів виникає обов'язок щодо нарахування та сплати ПДВ при ввезенні на митну територію України. У бухгалтерському обліку це відображається через формування митної вартості товару, яка включає витрати на транспортування, страхування, митні платежі тощо. Саме ця вартість є базою для оподаткування та впливає на визнання активів, витрат і податкового кредиту в обліку підприємства.

Підприємство демонструє стратегічно збалансований підхід до імпорту сировини та обладнання. Компанія працює з надійними постачальниками з різних регіонів (Європа та Азія), що дозволяє диверсифікувати ризики і забезпечити стабільність виробничого процесу. Оптимізація валютних витрат та використання кількох валют - це свідчення професійного фінансового управління (табл 4.).

У 2024 році ТОВ «Технокап УА» здійснило активні закупівлі сировини та матеріалів із трьох країн: Туреччини - на суму 130 350 000 грн (за курсом 43,45 грн/євро), Словаччини - 72 270 000 грн (за курсом 40,15 грн/долар США) та Німеччини - 73 865 000 грн (за курсом 43,45 грн/євро). Загальна сума імпортних закупівель склала 276 485 000 грн. Це забезпечило безперебійність виробничого процесу та дотримання стандартів якості продукції.

Імпорт товарів підлягає оподаткуванню податком на додану вартість за стандартною ставкою 20%. Водночас підприємства можуть бути звільнені від сплати ввізного мита на окремі категорії товарів, визначені урядом як критично важливі, що регламентується положеннями Митного кодексу України [6].

Таблиця 4

Імпортні операції ТОВ «Технокап УА» за 2024 рік

Table 4

Import operations LLC Tecnocap UA for 2024

Постачальник (країна)	Код товару	Кількість (т)	Ціна за одиницю (валюта)	Загальна сума (валюта)	Курс НБУ (грн/валюта)	Загальна сума (грн) в т.ч. ПДВ
Туреччина	54321	2000	1500 EUR	3 000 000 EUR	43,45	130 350 000
Словаччина	98765	1500	1200 USD	1 800 000 USD	40,15	72 270 000
Німеччина	67849	1000	1700 EUR	1 700 000 EUR	43,45	73 865 000

Складено автором на основі [16]

Додатково, окремі групи товарів можуть підлягати ліцензуванню або квотуванню. В умовах загроз економічній безпеці держави процедури отримання відповідних ліцензій були спрощені з метою забезпечення оперативності здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Відповідно до чинного законодавства не має заборони на здійснення імпорتنих операцій без увезення товару на територію України за зовнішньоекономічними договорами у період воєнного стану.[1]

Національний банк України встановив граничний строк розрахунків за експортно-імпортними операціями. Відповідно до п. 14 прим. 2 Постанови №18 на період воєнного стану граничні строки розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів становлять 180 календарних днів та застосовуються до операцій, здійснених з 05 квітня 2022 року. Порушення цього строку може призвести до застосування санкцій. Банки здійснюють валютний нагляд за своєчасністю надходження валютної виручки за експортними контрактами [5].

Аналіз витрат на транспортування та страхування є важливим для оцінки загальної вартості експортно-імпорتنих операцій (табл 5). У 2024 році ТОВ «Технокап УА» активно здійснювало зовнішньоекономічну діяльність, що передбачала як експорт готової продукції до країн ЄС, так і імпорт сировини та обладнання. Загальна вартість логістичних витрат, включаючи транспортування і страхування, суттєво впливає на фінансові результати підприємства. Експортні витрати залишаються відносно нижчими порівняно з імпортними, що пояснюється меншими обсягами відправки продукції. Імпортні витрати на транспортування є значно вищими, особливо з Туреччини, що пов'язано з обсягом вантажів (тоннаж) та логістичним плечем. Страхові витрати, хоча й складають лише 1,5% від вартості транспортування, є важливою частиною ризик-менеджменту, адже дозволяють зменшити фінансові втрати у разі форс-мажорів.

Таблиця 5

Витрати на транспортування та страхування у ТОВ «Технокап УА» за 2024 рік

Table 5

Transportation and insurance costs at LLC Tecnocap UA for 2024

Товар	Напрямок (Експорт/ Імпорт)	Транспортна компанія	Сума транспортування (грн)	Сума страхування (грн)	Загальні витрати (грн) в т.ч. ПДВ
Кришка Twist-off	Експорт	RioTrans	500 000	7 500	507 500
Жесть	Імпорт	RioTrans	450 000	6 750	456 750

Складено автором на основі [16]

Компанія успішно просуває свою продукцію на міжнародних ринках, орієнтуючись на європейські країни. Імпортні процеси добре розподілені, що знижує ризики зупинки виробництва через нестачу матеріалів. Витрати на транспорт і страхування складають не значну частину собівартості.

Важливим аспектом обліку зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «Технокап УА» є оформлення документів, яке забезпечує правове, бухгалтерське та податкове супроводження цих операцій. Процедура документального оформлення господарських операцій визначається Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженим наказом Міністерства фінансів України

редакція від 09 березня 2023 року № 88 [9].

Підписання зовнішньоекономічного договору (контракту) відбувається за згодою обох сторін, з урахуванням міжнародних і національних правових норм, які діють на території кожної зі сторін. Учасники повинні бути правоздатними суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та відповідати встановленим юридичним вимогам.

Після успішного підписання договору починається підготовка до імпорту товарів. Для ввезення товарів на митну територію України господарюючі суб'єкти зобов'язані зареєструватися в митному органі. Після успішної акредитації суб'єкт отримує реєстраційну картку, необхідну для проведення імпортних операцій. Важливою умовою для здійснення імпорту є відкриття рахунку в іноземній валюті та отримання імпортової ліцензії.

Після завершення підготовчих заходів починається етап документального оформлення імпортних операцій (рис.1.).

Основним документом для переміщення матеріальних цінностей через митний кордон України є митна декларація. Вона містить інформацію про товари, транспортні засоби, мету їх переміщення або зміну митного режиму, а також дані, необхідні для митного контролю, статистики та нарахування митних платежів. Митна декларація оформлюється як уніфікований адміністративний документ форми МД-2, що складається з п'яти зброшурованих аркушів різного кольору, та додаткових аркушів форми МД-3, які додаються за потреби.

Розподіл аркушів митної декларації залежить від суб'єкта, який здійснює декларування товарів. Такий порядок забезпечує належний облік і розподіл документів між учасниками процесу митного оформлення.

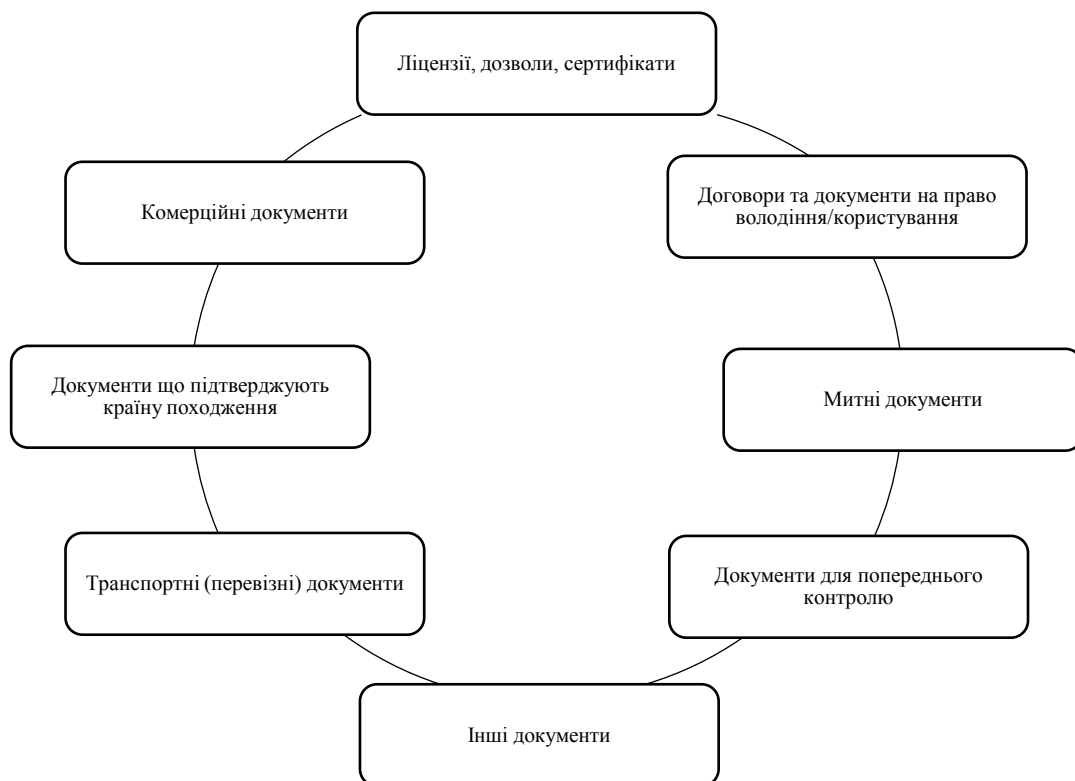

Рис.1. Документи для митних і торгівельних операцій в «Технокап УА»

Fig. 1. Documents for customs and trade operations in "Tecnocap UA"

Розробка автора

Перелік документів, які декларант подає для підтвердження заявленої митної вартості, визначається статтею 53 Митного кодексу України.

Схема на рисунку 2 ілюструє перелік документів для підтвердження декларантом заявленої митної вартості.

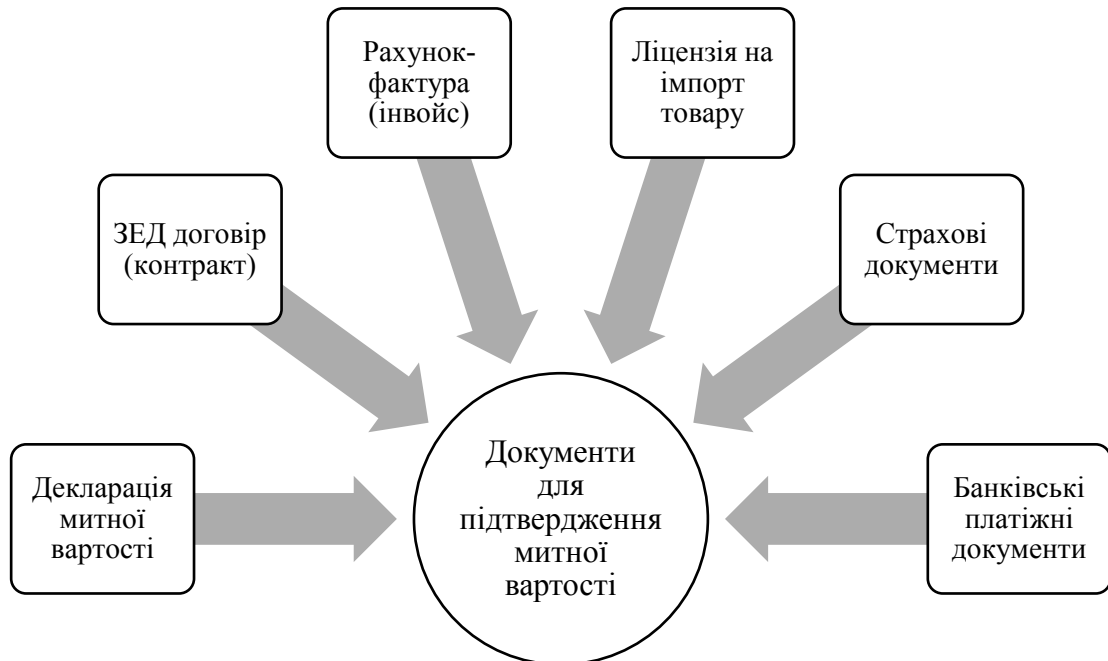

Рис.2. Перелік документів для підтвердження заявленої митної вартості.

Fig. 2. List of documents to confirm the declared customs value.

Складено автором на основі [16].

Документальною основою для обліку імпортованих товарів та їх переміщення є документи, надані іноземним постачальником, а також транспортними компаніями, що підтверджують розвантажувальні та транспортні послуги. Оприбуткування імпортованих товарів на склад покупця здійснюється на підставі приймального акту експертизи від Торгово-промислової палати. Якщо виявлено нестачу чи дефекти товару, приймання не припиняється, а оформлюється акт рекламції. У разі повернення товарів до України через припинення договору або за результатами рекламції, вони звільняються від акцизного збору та ПДВ.

Сертифікат походження є одним із ключових документів у системі зовнішньоекономічної діяльності, що підтверджує країну виробництва (походження) товару. Він використовується з метою офіційного засвідчення того, що експортований товар було виготовлено, перероблено або оброблено в певній країні відповідно до встановлених критеріїв.

Сертифікат походження, як правило, видається Торгово-промисловою палатою країни-експортера після проведення перевірки відповідної документації (контрактів, інвойсів, технологічних процесів тощо). У деяких випадках, зокрема при експорті товарів до країн із суворими регуляторними нормами, сертифікат додатково засвідчується консульством або посольством країни-імпортера.

Цей документ відіграє важливу роль у забезпеченні дотримання вимог митного законодавства, зокрема правил визначення країни походження, тарифної політики, антидемпінгових заходів, а також є підставою для застосування режиму вільної торгівлі або преференційного тарифу.

Оформлення сертифіката походження сприяє:

- прозорості та легітимності зовнішньоекономічних операцій;

- прискоренню митного оформлення товарів;
- зниженню ризиків юридичних суперечок між сторонами контракту;
- захисту національного виробника у разі виникнення торговельних спорів.

Таблиця 6

Первинна документація для операцій з імпорту

Table 6

Primary documentation for import operations

№	Групи	Види первинних документів
1	Комерційна	Документи, за якими здійснюються експортно-імпортні розрахунки (платіжне доручення, вексель, та інші), податкова накладна, рахунок-фактура, акт наданих послуг
2	Транспортна та страхова	Страховий поліс, страховий сертифікат, залізнична вантажна накладна, транспортна накладна, коносамент, поштова квитанція
3	Складська	Документ іноземного комерційного складу, акт приймання товару, додаткова розписка про прийняття вантажу на зберігання в іноземному порту, акт розвантаження теплоходу з вантажами
4	Товаросупровідна	Ліцензії, сертифікат якості товару, комплектуюча відомість, пакувальний лист
5	Митна	Митна декларація, довідка про сплату мита, акцизів і зборів, сертифікат про проходження товару

Таким чином, сертифікат походження є не лише формальним документом, а важливим інструментом регулювання та контролю в міжнародній торгівлі, що забезпечує ефективне функціонування механізмів зовнішньоекономічної політики держави та дотримання норм міжнародного права. Основні документи, що супроводжують експортно-імпортні операції представлені це первинні документи (табл.6)

Систематизація первинної документації для імпортних операцій забезпечує ефективне управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства. Правильне оформлення та зберігання цих документів є обов'язковими для дотримання законодавства, спрощення митного оформлення, уникнення штрафів і точного відображення операцій в обліку.

Висновки. У сучасних умовах глобалізації, зростання ризиків та загроз економічної безпеки України, зовнішньоекономічна діяльність підприємств стикається з рядом суттєвих викликів, які уповільнюють розвиток експортного потенціалу держави. Найбільш уразливими до цих викликів є малі та середні підприємства, для яких характерна обмеженість ресурсів, знань та доступу до професійної підтримки в галузі зовнішньо-економічної діяльності.

Вирішення цих проблем потребує системного підходу, зокрема спрощення процедур оформлення документації, вдосконалення митного регулювання, забезпечення прозорості повернення ПДВ, а також активного впровадження цифрових рішень в організацію зовнішньоекономічної діяльності.

1. «Дебет-Кредит». Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану. Національний банк України. Постанова від 24.02.2022 № 18. URL: <https://docs.dtkr.ua/doc/v0018500-22> (дата звернення: 10.02.2025)
2. «Дебет-Кредит». Проведення імпорту без увезення товару на територію України під час війни: чи можливо? URL: https://news.dtkr.ua/accounting/automation/92206-provedennia-importu-bez-uvezennia-tovaru-na-teritoriiu-ukrayini-pid-cas-viini-ci-mozливо?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 12.03.2025)
3. Білаш Д. Р. Малигіна Т. Д. Економічна безпека: виклики та стратегії забезпечення стабільності. *Радіоелектроніка та молодь у XXI столітті* : матеріали 29-го Міжнар. молодіж. форуму, 16–19 квітня 2025 р. Харків : ХНУРЕ, 2025. №8. С. 63–65.
4. Гринів Л. В., Михайлів Г. В. Особливості ЗЕД підприємств України в умовах глобалізації та воєнного стану. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. № 14 (28). С. 74–84. URL: https://books.google.com.ua/books?id=qk_qEAAAQBAJ&pg=PA75 (дата звернення: 12.03.2025)
5. Державна податкова служба України у Сумській області. Щодо особливостей експорту окремих видів товарів у період дії воєнного стану. URL: <https://tax.gov.ua> (дата звернення: 22.03.2025)
6. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 12.03.2025)
7. Небава М. І., Міронова Ю.В. Економічна безпека підприємства: навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2017. 73 с.
8. Плекан М. В., Мартинюк В. П. Особливості обліку та оподаткування експортно-імпортних операцій в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2022. №45. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1932> (дата звернення: 12.03.2025)
9. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: наказ МФУ від 09.03.2023 р. № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>(дата звернення: 1.03.2025)
10. Пресслужба Державної податкової служби України. Про особливості здійснення та оподаткування ПДВ операцій з експорту окремих видів товарів URL: https://tax.gov.ua/nove-pro-podatki--novini-/797661.html?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 2.03.2025)
11. Скрипник С., Процевят О., Воронова О. Особливості регулювання зовнішньоекономічної діяльності в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. (38). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-47> (дата звернення: 12.04.2025)
12. Танасієва М. М. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. Чернівці: Технодрук, 2021. 100 с.
13. Томаш М. Оподаткування міжнародних торговельних операцій . *Юридична газета*. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/opodatkovannya-mizhnarodnih-torgovelnih-operaciy.html> (дата звернення: 16.03.2025)
14. Топоркова О. А. Правові аспекти розрахункових операцій суб'єктів ЗЕД в умовах воєнного стану. *Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи*: матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. 2022. С. 590–592. (дата звернення: 12.03.2025)
15. Український експорт 2024 / Міністерство економіки України [Електронний ресурс]. 2024. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail/c002eb6c-48b5-4e33-b819-53c8c2ea237b?lang=uk-UA>(дата звернення: 12.03.2025)
16. Форми фінансової, податкової та статистичної звітності ТОВ «Технокап УА» за 2022–2024 рр.
17. Цивільний кодекс України: Закон України від 10.01.2025 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>(дата звернення: 12.04.2025)
18. Ціцька Н., Мирончук З., Малецька О., Ціцький П. Оцінка і алгоритм експортних операцій сільськогосподарських підприємств та їх відображення в системі бухгалтерського обліку. *ЛНУП «Аграрна економіка»*. 2024. № 2 (17). С. 38–48. URL:<https://doi.org/10.31734/agrarecon2024.02.115> (дата звернення: 12.04.2025)
19. Ціцька Н., Мирончук З., Ціцький П., Малецька О. Міжнародні стандарти обліку та звітності як необхідність бухгалтерського забезпечення діяльності сільськогосподарських підприємств в сучасних умовах. *Економіка АПК*. 2024. №31ю С. 80–87. (дата звернення: 26.03.2025)
20. Чиркова Ю., Ткачук Б. Особливості оподаткування зовнішньоекономічних операцій під час воєнного стану в Україні. *Економіка та суспільство*. 2022. №40ю URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-76> (дата звернення: 17.03.2025)

References

1. "On the Work of the Banking System During the Introduction of Martial Law." *Debet-Kredit*, 24 Feb. 2022, docs.dtkr.ua/doc/v0018500-22. Accessed 10 Feb. 2025.
2. "Import without Importing Goods into Ukraine During War: Is It Possible?" *Debet-Kredit*, news.dtkr.ua/accounting/automation/92206-provedennia-importu-bez-uvezennia-tovaru-na-teritoriiu-ukrayini-pid-cas-viini-ci-mozливо?utm_source=chatgpt.com. Accessed 12 Mar. 2025.

3. Bilash, D. R., and T. D. Malyhina. "Economic Security: Challenges and Strategies for Ensuring Stability." *Radio Electronics and Youth in the 21st Century: Materials of the 29th International Youth Forum*, 16–19 Apr. 2025. KhNURE, 2025, no. 8, pp. 63–65.
4. Hryniv, L. V., and H. V. Mykhailiv. "Features of Foreign Economic Activity of Ukrainian Enterprises under Globalization and Martial Law." *Scientific Innovations and Advanced Technologies*, no. 14 (28), 2023, pp. 74–84, books.google.com.ua/books?id=qk_qEAAQBAJ&pg=PA75. Accessed 12 Mar. 2025.
5. "On the Features of Exporting Certain Types of Goods During Martial Law." State Tax Service of Ukraine in Sumy Region, tax.gov.ua. Accessed 22 Mar. 2025.
6. The Verkhovna Rada of Ukraine. Customs Code of Ukraine: Law of Ukraine No. 4495-VI of 13.03.2012, zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17. Accessed 12 Mar. 2025.
7. Nebava, M. I., and Yu. V. Mironova. *Economic Security of an Enterprise: A Textbook*. VNTU, 2017.
8. Plekan, M. V., and V. P. Martyniuk. "Features of Accounting and Taxation of Export-Import Operations in Wartime." *Economy and Society*, no. 45, 2022, economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1932. Accessed 12 Mar. 2025.
9. The Verkhovna Rada of Ukraine. Regulations on Documentary Support of Accounting Records: Order of the Ministry of Finance of Ukraine No. 88 of 09.03.2023, zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95. Accessed 1 Mar. 2025.
10. "On the Features of Conducting and VAT Taxation of Export Operations with Certain Types of Goods." State Tax Service of Ukraine, tax.gov.ua/nove-pro-podatki--novini-/797661.html?utm_source=chatgpt.com. Accessed 2 Mar. 2025.
11. Skrypyuk, S., O. Protsevyat, and O. Voronova. "Features of Foreign Economic Activity Regulation During Martial Law." *Economy and Society*, no. 38, 2022, <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-47>. Accessed 12 Apr. 2025.
12. Tanasieva, M. M. *Accounting and Taxation of Foreign Economic Activity: A Textbook*. Tekhnodruk, 2021.
13. Tomash, M. "Taxation of International Trade Operations." *Legal Newspaper*, yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/opodatkovannya-mizhnarodnih-torgovelnih-operaciy.html. Accessed 16 Mar. 2025.
14. Toporkova, O. A. "Legal Aspects of Settlement Operations of Foreign Economic Entities under Martial Law." *Economic and Legal Aspects of Management: Current State, Efficiency and Prospects: Proceedings of the 8th Int. Sci.-Pract. Conf.*, 2022, pp. 590–592.
15. "Ukrainian Export 2024." Ministry of Economy of Ukraine, me.gov.ua/News/Detail/c002eb6c-48b5-4e33-b819-53c8c2ea237b?lang=uk-UA. Accessed 12 Mar. 2025.
16. Financial, Tax, and Statistical Reporting Forms of LLC "Tekhnokap UA" for 2022–2024.
17. The Verkhovna Rada of Ukraine. Civil Code of Ukraine: Law of Ukraine No. 435-IV of 10.01.2025, zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15. Accessed 12 Apr. 2025.
18. Tsitska, N., Z. Myronchuk, O. Maletska, and P. Tsitskyi. "Assessment and Algorithm of Export Operations of Agricultural Enterprises and Their Reflection in the Accounting System." *Agri-Economics of LNUVMBT*, no. 2 (17), 2024, pp. 38–48, <https://doi.org/10.31734/agrarecon2024.02.115>. Accessed 12 Apr. 2025.
19. Tsitska, N., Z. Myronchuk, P. Tsitskyi, and O. Maletska. "International Accounting and Reporting Standards as a Necessity for Accounting Support of Agricultural Enterprises in Modern Conditions." *Agro-Industrial Economy*, no. 31, 2024, pp. 80–87.
20. Chyrkova, Yu., and B. Tkachuk. "Features of Taxation of Foreign Economic Operations During Martial Law in Ukraine." *Economy and Society*, no. 40, 2022, <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-76>. Accessed 17 Mar. 2025.

Дата подання: 25.04.2025